

Agentschap Telecom
*Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie*

Toetsingskader Calamiteitenmeldingen

1	Inleiding	3
2	Wettelijk kader	3
3	Leeswijzer	4
4	Toetsingskader artikel 7 Besluit WION	5
4.1	Algemeen	5
4.2	Toetsingskader	7
5	Toezicht	10

Agentschap Telecom
*Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie*

1 Inleiding

De Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (verder: Wion) biedt het kader voor zorgvuldig graven. In de Wion is procedureel aangegeven wat van de grondroerder, netbeheerder en opdrachtgever wordt verwacht ten aanzien van graafwerkzaamheden. Ondanks dat de Wion vrij korte termijnen stelt aan het proces van informatie-uitwisseling kan het in bepaalde situaties gewenst zijn dat er sneller kan worden gewerkt. Te denken valt aan een lekkende waterleiding of een verzakte dijk. In deze situaties is het belangrijk om direct in te grijpen om grote (economische) schade en/of gevaar voor mens of milieu te voorkomen. In geval van dergelijke calamiteiten kan daarom worden afgeweken van de reguliere procedure.

In deze nota is uitgewerkt hoe toezicht wordt gehouden in geval van het gebruik van de calamiteiten procedure uit de Wion. Tevens wordt nader aangegeven wat onder calamiteit, persoonlijk letsel of grote schade wordt verstaan.

Netbeheerders, Opdrachtgevers en Grondroerders hebben aangegeven behoefte te hebben aan duidelijkheid over de criteria waarop Agentschap Telecom de terugmeldingen zal toetsen. Deze nota voorziet hierin.

Bij het hanteren van de calamiteitenprocedure zal de opdrachtgever in eerste instantie zelf moeten beoordelen of sprake is van een calamiteit. Dit toetsingskader kan hierbij een handvat zijn, maar zal niet in alle gevallen uitsluitend kunnen geven. Het agentschap toetst altijd achteraf of de calamiteitenprocedure terecht is toegepast.

2 Wettelijk kader

In artikel 21 lid 4 van de Wion en artikel 7 van het Besluit Wion is beschreven hoe gehandeld dient te worden wanneer als gevolg van een calamiteit onverwijd graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om persoonlijk letsel of grote schade te voorkomen.

Artikel 21 lid 2 Wion luidt:

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de situatie dat vanwege de door een calamiteit geboden spoed niet aan artikel 2, eerste en derde lid, kan worden voldaan dan wel de in hoofdstuk 4 beschreven procedure kan worden gevolgd, waarbij voor zover nodig van dat artikel onderscheidenlijk de bepalingen van dat hoofdstuk kan worden afgeweken.

Artikel 7 van het Besluit Wion luidt:

1. Indien als gevolg van een calamiteit onverwijd graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om persoonlijk letsel of grote schade te voorkomen zijn de artikelen 2, 8 en 13 van de wet niet van toepassing.

2. Indien graafwerkzaamheden worden verricht als bedoeld in het eerste lid, draagt de opdrachtgever er zorg voor dat deze graafwerkzaamheden zoveel mogelijk op zorgvuldige wijze kunnen worden verricht, rekening houdend met de urgentie van de werkzaamheden.

3. De grondroerder verricht de in het eerste lid bedoelde graafwerkzaamheden op zorgvuldige wijze, rekening houdend met de urgentie van de werkzaamheden.

4. De grondroerder stelt voorafgaand aan de in het eerste lid bedoelde graafwerkzaamheden de Dienst daarvan in kennis, waarna de Dienst onverwijd de contactgegevens van de beheerders van netten die op de graaflocatie zijn gelegen en informatie over de functie van deze netten aan de grondroerder verstrekt. De Dienst draagt in verband hiermee zorg voor permanente bereikbaarheid van de Dienst.

5. De Dienst kan de uitvoering van het vierde lid opdragen aan een instelling die permanent bereikbaar is.

6. De grondroerder wint voor zover mogelijk bij de beheerders van netten die zijn gelegen op de graaflocatie, informatie in over de precieze ligging van netten op de graaflocatie. De grondroerder neemt in elk geval contact op met de beheerders van een net met gevaarlijke inhoud dat op de graaflocatie is gelegen.

4 Toetsingskader artikel 7 Besluit Wion

4.1 Algemeen

Met dit document geeft het agentschap invulling aan de wijze waarop toezicht wordt gehouden op deze bepalingen en wat het toetsingskader is waaraan het gebruik van de calamiteitenmelding wordt getoetst.

Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn;

- Calamiteiten waarbij mechanisch gegraven wordt, moeten worden gemeld bij het Kadaster. De meldingsplicht geldt immers voor alle mechanische graafwerkzaamheden.
- Bij netten met gevaarlijke inhoud moeten voorzorgsmaatregelen worden afgesproken tussen de grondroerder en de beheerder van dat net. De afgesproken maatregelen moeten worden uitgevoerd.
- Misbruik van de calamiteitenprocedure moet worden voorkomen. Deze procedure mag dus niet gebruikt worden om "haastklussen" zonder kaartmateriaal uit te voeren.
- Dit toetsingskader voorziet niet in een beperkende definitie van het begrip calamiteit.
- In voorkomende gevallen is het aan de opdrachtgever om te besluiten tot het doen van een calamiteitenmelding. Toetsing vindt altijd achteraf plaats.

De informatie naar de melder is beperkt tot de contactgegevens van de beheerders met een belang op de locatie van de calamiteit. De beheerders van netten op de locatie van de calamiteit ontvangen een afschrift van de calamiteitenmelding.

Vooraf de wetenschap of er al dan niet netten met gevaarlijke inhoud aanwezig zijn op de graaflocatie en de dan te nemen voorzorgsmaatregelen, dragen bij aan de veiligheid van zowel de grondroerder als de omgeving.

Controle op de meldingen

Elke calamiteit dient te worden gemeld bij het Kadaster. Het toezicht op deze verklaringen zal op basis van controles achteraf plaatsvinden.

De controles kunnen onder meer plaatsvinden door inlichtingen in te winnen bij opdrachtgevers. In de praktijk is de oorzaak van calamiteiten vaak een storing in het netwerk, zoals een kabel – of leidingbreuk. In dergelijke gevallen zijn netbeheerders veelal opdrachtgever voor graafwerkzaamheden. Het agentschap kan daarom bij netbeheerders inlichtingen vorderen over de wijze waarop de storing in hun netwerk is opgelost. Als er bij het verhelpen van de storing gebruik is gemaakt van mechanische graafmachines dan kan worden nagegaan of hiervan melding is gedaan bij het Kadaster. Het ontbreken van zo'n melding is een overtreding.

Voorts vormen de schaderapportages die netbeheerders aanleveren, op grond van artikel 15 Wion, aan het Kadaster een informatiebron om te bezien of het gebruik van de calamiteitenprocedure leidt tot schades. Als er frequent graafschade is bij het gebruik van de calamiteitenprocedure dan kan dit mogelijk betekenen dat het ontbreken van gebiedsinformatie leidt tot graafschade. Alsdan zal worden bezien of de calamiteitenprocedure ook correct wordt nageleefd dan wel dat deze procedure ten onrechte wordt gebruikt.

Elektronische fase

In de elektronische fase van de Wion zal het kaartmateriaal doorgaans binnen één werkdag worden verzonden aan de grondroerder, mogelijk zelfs nog veel sneller.¹ De verwachting is dat in de elektronische fase het aantal calamiteitenmeldingen kan afnemen. Dit is echter wel afhankelijk van de wijze waarop de beheerders omgaan met calamiteitenmeldingen. De grondroerder dient het kaartmateriaal binnen 2 werkdagen te ontvangen. Op graaflocaties waar netten met gevaarlijke inhoud aanwezig zijn blijft, bij reguliere graafmeldingen, een voorbereidingstijd voor het treffen van voorzorgsmaatregelen noodzakelijk.

¹ In het elektronische systeem zal op elke melding vrijwel direct –automatisch– de gebiedsinformatie beschikbaar worden gesteld.

4.2 Toetsingskader

Calamiteitmeldingen

Altijd vooraf een melding bij het Kadaster

Net als bij geplande -reguliere- graafwerkzaamheden spreekt het voor zich dat ook ingeval van calamiteiten de graafwerkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Er moet daarom altijd een melding bij het Kadaster worden gedaan wanneer er mechanisch wordt gegraven (artikel 7, vierde lid Besluit). Het Kadaster is voor calamiteitenmeldingen 7 x 24 uur bereikbaar. Hierin verschilt de calamiteitenprocedure dus niet van de reguliere graafmelding.

Na de melding zorgt de opdrachtgever ervoor dat de graafwerkzaamheden op zorgvuldige wijze kunnen worden verricht. Rekening houdend met de urgentie van de zaak stelt de opdrachtgever middelen beschikbaar om de graafwerkzaamheden met de meeste zorgvuldigheid te kunnen verrichten.

De grondroerder verricht de graafwerkzaamheden op een zorgvuldige wijze. Dit betekent dat hij hierbij rekening houdt met de functie van de netten die op de graaflocatie aanwezig zijn. Hij treedt direct in overleg met beheerders van netten met gevaarlijke inhoud waarvan hij de contactgegevens van het Kadaster heeft ontvangen. Beheerders van netten met gevaarlijke inhoud dienen hiervoor 24 uur per dag bereikbaar te zijn.

Ten aanzien van de ligging van de netten op de graaflocatie geldt het volgende:

- In situaties waar actueel kaartmateriaal al voorhanden is bij de grondroerder mag daarmee worden gewerkt.
- In situaties waar alleen handmatig wordt gegraven is een calamiteitenmelding niet verplicht.

Treffen van voorzorgsmaatregelen

Als op de graaflocatie netten met gevaarlijke inhoud aanwezig zijn, moet de grondroerder contact opnemen met de beheerder van dat net (artikel 7, lid 6 Besluit). Tijdens dat contact moeten afspraken gemaakt worden over de te nemen voorzorgsmaatregelen voor zover dat nodig en mogelijk is.

Verantwoord gebruik calamiteitenprocedure

Om als opdrachtgever vooraf te kunnen toetsen of het gebruik van de calamiteitenprocedure is toegestaan, is het volgende toetsingskader van toepassing.

Rampen en zware ongevallen

Bij het toepassen van de calamiteitenprocedure tijdens rampen of zware ongevallen zal getoetst worden op de definitie van rampen uit artikel 1 onderdeel b van de Wet rampen en zware ongevallen. Toepassing van de calamiteitenprocedure is aan de orde voor situaties waar al een ramp of zwaar ongeval heeft plaatsgevonden of daar waar er sprake is van dreiging van een ramp of zwaar ongeval.

Milieuwetgeving

Vaak zijn in de vergunning die is afgegeven voor een bepaalde installatie voorwaarden gesteld die direct ingrijpen voorschrijven. Deze voorschriften zijn dan uitgangspunt. De vergunningen zijn gebaseerd op de wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Leveringsonderbrekingen

De verplichting van beheerders om storingen binnen een kort tijdsbestek te verhelpen zijn impliciet vastgelegd in;

- De Elektriciteitswet artikel 31 eerste lid onderdeel f
- De Gaswet artikel 12b, derde lid, onderdeel d
- De Waterleidingwet artikel 4 eerste lid

Graafwerkzaamheden voor het herstellen van leveringsonderbrekingen in netwerken die onder deze wetgeving vallen kunnen worden aangemerkt als calamiteit in de zin van de Wion. Het gebruik van de calamiteitenprocedure dient in redelijkheid te worden afgewogen door de beheerder van het verstoorde netwerk. (Het veelvuldig gebruik van deze procedure leidt tot een grote belasting van de beheerders van netten met gevaarlijke inhoud)

Bij overige netwerken is de verplichting tot het nemen binnen kort tijdsbestek te verhelpen niet in wet- of regelgeving opgenomen. De verplichting uit het besluit vormt hier het toetsingskader:

...Verder gelden blijkens het eerste lid als randvoorwaarden voor de toepassing van de onderhavige regels dat als gevolg van de calamiteit persoonlijk letsel of grote schade dreigt te worden veroorzaakt, en dat de graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn om deze dreiging weg te nemen. Derhalve is niet bij elke storing toepassing van dit artikel gerechtvaardigd. Er moet zich een situatie voordoen waarbij als gevolg van het doorlopen van de gewone meldingsprocedure grote schade zou ontstaan die door direct optreden kan worden voorkomen....

Bij telecommunicatienetten zal in de regel een leveringsonderbreking niet direct leiden tot grote schade. Onderbreking in het netwerk van een bedrijf zal eerder als een calamiteit worden aangemerkt als er sprake is van een verstoring van de bedrijfsvoering dan bij een aansluiting van een woonhuis. Bij een leveringsonderbreking waar bijvoorbeeld een hele straat is getroffen is de dreiging wel groter. De kans op persoonlijk letsel is uitzonderlijk, door de aanwezigheid van draadloze alternatieven, maar niet ondenkbaar.

Het is aan de opdrachtgever (veelal de netbeheerder) om de dreiging van grote schade te bepalen. In de verantwoording over het gebruik kan de opdrachtgever aangeven welke concrete dreiging aanleiding was voor het toepassen van de calamiteitenprocedure. Wanneer een bedrijf door de storing stil gelegd is of bijvoorbeeld een patiënt gebruik maakt van videobewaking door een zorginstelling, dan wordt een calamiteit al snel aangenomen. Indien de bedrijfsvoering slechts beperkt hinder ondervindt van de storing dan wel alternatieve mogelijkheden heeft, dan is er geen sprake van een calamiteit.

Contractuele verplichtingen van de netbeheerder zijn daarmee niet leidend voor het bepalen of er sprake is van een calamiteit.

Een overzicht van dit toetsingskader staat in de volgende tabel:

Per netwerk (indeling gelijk aan EIM rapport Nulmeting)

	Wetgeving (leveringsplicht)	(Dreiging op) persoonlijk letsel	(Dreiging op) grote schade	gebruik calamiteiten procedure
Energie Elektriciteit	Elektriciteitswet			Ja
Energie Gas	Gaswet			Ja
Telecom (incl. KPN, CAI, huurlijnen, signaalkabels etc.)	n.v.t.	Aan te geven in verantwoording	Aan te geven in verantwoording	Ja
Riolering (incl. waterschap, waterzuivering)	Milieuwetgeving			Dit hangt af van de vergunningvoorwaarden
Waterleiding	Waterleidingwet			Ja
Industriële transportleiding (hd gasleiding gevaarlijke stoffen chemicaliën)	Milieuwetgeving			Ja
Openbare verlichting verkeerslichtinstallaties	n.v.t.	Aan te geven in verantwoording	Aan te geven in verantwoording	uitzonderlijk
Overige netwerken & overige situaties	n.v.t.	Aan te geven in verantwoording	Aan te geven in verantwoording	uitzonderlijk

(n.v.t.: niet van toepassing)

5 Toezicht

Het toezicht is erop gericht om na te gaan of geen onterecht gebruik van de calamiteitenprocedure wordt gemaakt. Immers zorgvuldig graven is het meest gebaat bij het gebruik van de reguliere procedure uit de Wion. Het gebruik van de calamiteitenprocedure is een uitzonderingssituatie.

Doen van calamiteitenmeldingen

Inspecties op locaties

Tijdens inspecties door Agentschap Telecom op graaflocaties wordt altijd gevraagd naar de graafmelding. In situaties waar sprake is van een calamiteit zal gevraagd worden naar het calamiteitennummer. Dit calamiteitennummer ontvangt de grondroerder bij het doen van de melding bij het Kadaster. In situaties waar de calamiteit zeer groot is kan hier ook achteraf naar gevraagd worden. Overigens zal Toezicht ten tijde van het verhelpen van de calamiteit terughoudend optreden bij inspecties om de werkzaamheden niet te verstoren.

De meeste calamiteitenmeldingen worden verricht om "storingen" aan het netwerk van beheerders te verhelpen. Toezicht zal dan ook plaatsvinden op basis van controles achteraf. Hiervoor zal bij beheerders informatie waaronder interne rapportages van storingen in hun netwerk worden gevorderd. Daar waar bij het verhelpen van de storing mechanisch is gegraven wordt gecontroleerd of een calamiteitenmelding is gedaan.

Door het Kadaster wordt al de procesinformatie over calamiteitenmeldingen doorgestuurd aan Agentschap Telecom. Op basis van deze informatie wordt eveneens gecontroleerd of correct gebruik is gemaakt van de calamiteitenprocedure.

Treffen van voorzorgsmaatregelen

Uit de procesinformatie van het Kadaster blijkt of bij een calamiteitenmelding een net met een gevaarlijke inhoud betrokken is. Het toezicht richt zich dan op de vraag of de grondroerder contact heeft gehad met de beheerder van dat net. Ook het opvolgen en uitvoeren van de afgesproken voorzorgsmaatregelen vormt een onderdeel van het toezicht. Daartoe zal navraag worden gedaan bij deze beheerders.

Tips en meldingen van beheerders van netten met gevaarlijke inhoud over grondroerders die geen contact hebben gezocht kunnen aanleiding zijn voor een nader onderzoek.

Verantwoord gebruik calamiteitenprocedure

Iedere opdrachtgever voor calamiteitenmeldingen moet zich de eerstvolgende werkdag verantwoorden bij Agentschap Telecom. Hiervoor is op de website van Agentschap Telecom, www.agentschap-telecom.nl, een webformulier geplaatst. Op het doen van deze terugmelding vindt een automatische controle plaats op basis van de procesinformatie van het Kadaster. Zo kan achteraf gecontroleerd worden of er al dan niet ten onrechte een calamiteitmelding is gedaan. Dit toetsingskader vormt daarbij het uitgangspunt.